

Események, rendezvények

Az EMT XVII. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciája Déván

Március 26–29. között erdélyi testvérszervezetünk, — az EMT Földtani Szakosztálya és Bányászati–Kohászati Szakosztálya szervezésében, — nagy résztvevői érdeklődés mellett, sikeres és magas színvonalú konferenciának lehettünk részesei. A 170 regisztrált résztvevő többsége Magyarországról látogatott Dévára. A bányász–kohász kollégák mellett 12 fő geológus is jelen volt. A rendezvény jelentőségét emelte, hogy ebben az évben ünnepli az EMT megalakulásának 25. évfordulóját. A minden évben más erdélyi helyszínen zajló rendezvény az anyaországi és az erdélyi szakemberek számára egyaránt jó lehetőséget ad az ismerkedésre, a szakmai konzultációkra, valamint Erdély káprázatos tájainak, földtani felépítésének, bányászati, kohászati és kultúrtörténeti emlékeinek tanulmányozására.

A konferenciasorozat motorja, kezdettől fogva, tiszteleti tagunk WANEK Ferenc geológus, aki 70 éve ellenére, fiatalos lendülettel és sokrétű ismeretanyaggal bővölte el minden alkalommal az általa vezetett terepbejárások résztvevőit. A konferenciát egy egész napos földtani és egy bányászati–kohászati témájú előkirándulás vezette be, amelyet WANEK Ferenc és fiatalabb munkatársai, másrészt GAGYI PÁLFFY András bányamérnök vezetett.

A földtani terepbejáráson érintettük a Déva közelében lévő magmás és üledékes formációkat egyaránt, betekintést kaptunk az Erdélyi-érchegység neogén, hidrotermás ércesedéseinek az „Aranyégyszögben” lévő történelmi és jelenkori bányaművelteibe, valamint néhány kultúrtörténeti jelentőségű műemlékegyüttesbe. Ez utóbbiak közül megemlítenők a harói református templom 13. századi freskói, a marosillyei Veres-bástya, BETHLEN Gábor szülőhelye és a romos állapotú Bornemissza kastély épületgyüttese. Kiemelkedően szép állomása volt a szakmai kirándulásnak a Brádi Aranyműzeum, ahol a több száz éves környékbeli aranybányákból származó, a gyűjtemény számára megmentett, egyedi terméssarany, ezüst és ritka ásványokból álló gazdag válogatásban gyönyörködhetünk.

A jó hangulatú kirándulást másnap a szakmai konferencia követte. A délelőtti plenáris ülést négy szekcióban földtani, bányászati, kohászati, tudománytörténeti előadások egészítették ki, amelyek mellett még poszter szekció is színesítette a palettát.

Kiemelendő a plenáris ülésen GALÁCZ András professzor által „Tudományos csalások az őslénytanban” címmel tartott előadás, amelynek humoros, ugyanakkor magas színvonalú és közérthető stílusa minden jelenlévő szakembert magával ragadott és az előadást kedves és őszinte gratulációkkal honorálták.

A plenáris ülés megnyitójaként elhangzott a házigazdák, az OMBKE és az MFT elnökeinek üdvözlő beszédei után WANEK Ferenc képletesen átadta a következő konferenciák szervezési és elnöki jogát a fiatalabb generációnak, így MÁRTON István, KOVÁCS Alpár és SILYE Lóránt erdélyi geológusoknak, akik ezt a megtisztelő felkérést elfogadták.

A következő Bányászati–Kohászati és Földtani Konferenciára 2016 tavaszán, Brassóban kerül sor.

BAKSA Csaba

Hová tovább ásványvagyongazdálkodás?

4. Ásványvagyongazdálkodási Fórum
Az Észak-Magyarországi régió — új lehetőségek a nyersanyag gazdálkodás területén az S3 program tükrében

Szervezők: MTA Bányászati Tudományos Bizottsága, MTA TAB MAB Bányászati–Földtudományi–Környezettudományi Szakbizottsága, Magyarhoni Földtani Társulat Észak-Magyarországi Területi Szervezete, Miskolci Egyetem Földtudományi Kara és a magyar Mérnök Kamara Szilárdásvány Tagozata.

2015. április 23-án Miskolcon az MTA Miskolci Akadémiai Bizottság székházában, a Föld napja apropójából, immáron negyedik alkalommal került megrendezésre az Ásványvagyongazdálkodási Fórum. Ennek keretében a hazai ásványvagyongazdálkodás aktuális problémáit, lehetőségeit tárgyalták meg a szakma képviselői. Prof. Dr. SZÜCS Péter a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karának dékánja elmondta, hogy a Miskolci Egyetem régóta műveli ezt a szakterületet és hangsúlyozta, hogy a nyersanyag-gazdálkodás megjelent a Miskolci Egyetemen működő Fenntartható Természeti Erőforrás-gazdálkodás Kiválósági Központ stratégiai kutatási területei között, amelyre alapozva az egyetem a képviselt területen jelentős innovációra képes. Az előadások témájukban széles spektrumot öleltek át, az európai uniós keretprogramokon keresztül a lokális kutatási eredmények bemutatásán és ásványi alapú hulladékok innovatív hasznosítási módszereinek bemutatásán keresztül az elektronikai hulladék-gazdálkodás területéről beszámoló szakmai előadásig. Dr. BÖHM József címzetes egyetemi tanár, a Műszaki Földtudományi Kar korábbi dékánja elmondta, hogy az intelligens szakosodási stratégia megléte nem lehetőség, hanem kötelező feltétele az európai uniós támogatások lehívásának, olyan fejlesztés nem valósítható meg, amely nem illeszkedik valamely prioritáshoz. Az Észak-Magyarországi régió ilyen szempontból szerencsés, mivel a regionális stratégiában a természeti erőforrás-gazdálkodás, a vízkészlet-gazdálkodás és energetika is jelen van.

Nem fémes szilárd ásványi nyersanyagok potenciál-felmérése – SNAP SEE és Minatura H2020 projektek címmel tartott előadást HORVÁTH Zoltán, az MFGI főosztályvezetője. Előadásában kiemelte az EU által finanszírozott programokban számunkra rejlő lehetőségeket. Ugyanezt hangsúlyozta HARTAI Éva és MADARÁSZ Tamás egyetemi docens, akik Kitekintés az Európai Unióra — kapunyitásunk a kutatásban — H2020 projektek és lehetőségek címmel foglalták össze a Miskolci Egyetemen futó, közvetlen EU pályázattal elnyert földtudományi programokat, amelyek Kindra, Intraw, CHPM-H2020 címen, vízföldtani, bányászati, ásványvagyongazdálkodási kérdések megoldására irányulnak nemzetközi konzorciumok részeként.

Három, a Criticel programhoz kapcsolható földtani kutatási projekt kapott helyet a programban. A Cserehát feltáratlan primér ásványvagyongazdálkodási potenciálja című témát FÖLDESSY János egyetemi tanár (ME) és MADARÁSI András geofizikus (MFGI) mutatta be. „Dél-Bükk — ritkaföld-dúsulások idős vulkanitokban” címen foglalta össze terepi kutatásaik jelentős eredményeit ZAJZON Norbert és NÉMETH Norbert egyetemi docens, PETŐ Gábor tudományos főmunkatárs (ME) előadása. HORVÁTH Réka doktorandusz (ME) és HÁMORNÉ VIDÓ Mária (MFGI) Barnaszeneink – fosszilis tüzelőanyag és ritkaelem forrás című előadása zárta ezt a blokkot.

A másodnyersanyagok területéről is több előadás hangzott el.

Kiss János tudományos főmunkatárs (MFGI) ismertette a Másodlagos nyersanyagok — bányászati hulladék-nyilvántartás adatbázis építési munkáit és alkalmazási lehetőségeit. MUCSI Gábor egyetemi docens (ME) az erőműi pernyék hasznosítási lehetőségeit mutatta be. A Elektronikai Hulladékhasznosító Kft. (Karcag) ügyvezetője Az E-hulladék feldolgozás gyakorlati tapasztalatai és további lehetőségek című bemutatója keretében adott példát az előkészítés, hasznosítás lehetőségeiről.

SOMOS László és FODOR Béla (egyéni szakértők) egy benyújtott, de három éve el nem fogadott koncessziós kezdeményezésről ismertett egy esettanulmányt. PAPP Richárd egyetemi hallgató (ME) röviden ismertette a Műszaki Földtudományi Karon működő nemzetközi diáktagozatok: AAPG, EAGE, SEG, SPE tevékenységét.

A rendezvényt egy, a jövő lehetőségeit taglaló vitafórum zárta, melyet Dr. BAKSA Csaba, az MFT elnöke moderált. A vitafórumon felmerülő, régóta napirenden lévő kérdések remélhetően a közeljövőben megoldódnak.

GOMBKÖTŐ Imre, FÖLDESSY János

II. Föld napi geológus piknik

A Föld napi geológus pikniket először 2014-ben rendezte meg az MFT a budapesti szépvölgyi-úti Francia kőbányában, ahol a környék geológiai jellegzetességeinek megtekintése mellett piknikkezéssel és geológus nóták éneklésével töltöttük a napot. Már akkor tudtuk, ezt jövőre meg kell ismételnünk!

Így, az Elnökség megbízásából az Ifjúsági Bizottság 2015. április 25-én, szombaton megrendezte a II. Föld napi geológus pikniket. A rendezvénynek ezúttal a Bükk hegység lábánál elterülő Miskolc adott otthont. A budapesti delegációt a miskolci Tiszai pályaudvaron várta az Ifjúsági Bizottság vezetősége, ahonnan különjáráttal indultunk első szakmai programunk helyszínére. Útközben több miskolci kolléga és diák is csatlakozott a résztvevőkhöz. A körülbelül 30 fős csoportot a miskolc-tapolcai Barlangfürdő bejárata előtt CSOMOR Tibor Áron, az IB elnöke köszöntötte. A Barlangfürdőben SZLABÓCZKY Pál bányamérnök, mérnök-geológus vezetésével megtekintettük a fürdő gyógyhatású termálvíz vájta természetes üregeit, illetve a látogatók előtt lezárt kőrvágot. A bejárás során különböző képződményeket, gömbüstöket, gömbüstsorokat, a medencéket összekötő folyosókon tetarátasorokat (megkövesedett hullámfodrokat), cseppkő kérget láttunk. A meleg vízi források a Bükk NyÉNy–KDK peremi termális törésvonala mentén szállnak fel, a fürdő vize jelenleg 29 °C körüli hőmérsékletű. Miskolc-Tapolcának a város ivóvízellátásában is kulcsfontosságú szerepe van, ugyanis annak nagy részét az itt foglalt hideg vizes karsztforrásokból biztosítják.

Bár a fürdőben a csobbanás elmaradt, a magas hőmérsékletet és páratartalmat a Miskolci Egyetem campusán található Selmeci Műemlékkönyvtár klimatizált termében pihenhetünk ki. Könyvtári vezetőnk ismertette az egyetem és a könyvtár történetét. A Miskolci Egyetem a Mária Terézia által 1735-ben alapított bányászati iskola, a Bergschule egyik jogutódja. Ez volt az első műszaki felsőoktatási intézmény Európában, ahol olyan neves professzorok, tudósok oktattak, mint MIKOVINY Sámuel, Giovanni Antonio SCOPOLI, Christoph Traugott DELIUS, Christian DOPPLER, KERPELY Antal. A Selmeci Akadémia három kara, a bányászati, kohászati és erdészeti karok 1919-ben először Sopronba, majd 1949-ben a bányászati és kohászati karok Miskolcra költöztek. A Műemlékkönyvtár a Selmecbányán működött Bányászati és Erdészeti Akadémia könyvtárának rendkívül jó állapotban, szinte hiánytalanul fennmaradt könyvvállományát tartalmazza az 1735 és 1918 közötti időszakból. A gyűjtemény egész Európában ritkaságnak

számít. A könyvek egységes díszkötést kaptak és a fennmaradt példányok egyharmada (többnyire erdészeti könyvek) Sopronban, háromnegyede Miskolcon található, melyekből 7500 könyv került kiállításra a selmeci könyvtár 1982-es rendszerezése szerint. Megtekinthetők első kiadású AGRICOLA könyvek, MOHS, LINNÉ, NEWTON, LAVOISIER munkái, egyetemi jegyzetek, valamint a Selmeci Akadémia közel 4000 darabos ásványtárának legértékesebb darabjai, ásványritkaságok Verespatak, Aranyosbánya, Kapnikbánya, Selmecbánya, Körmöcbánya területéről. A könyvtár előterében az UNESCO magyarországi Szellemi Kulturális Örökségek listájára 2014-ben felkerült selmeci diákhagyományokat bemutató tárlókban a Dudujka-völgyi Rókák Baráti Társaságának gyűjtéséből származó korszok, daloskönyvek, regények és egyéb relikviák találhatóak.

A szakmai programok végén már gulyáslevesrel vártak minket a sportpályák melletti bográcsozónál. A finom ebéd után jókedvű nótázással zártuk a napot. Az ELTE egykori diákjai és tanárai által írt geológusnótákat JUHÁSZ Árpád és KÖHLER Artúr kísérte gitáron, míg a selmeci diákdalokat CSOMOR Áron vezetésével a miskolci hallgatók adták elő. A felcsendülő nóták a szakmaszeretetet, a barátságot, összetartást és vidámságot hirdették.

Bízom benne, hogy az ilyen találkozó az elkövetkező években is megrendezésre kerül, és az ország minden tájáról érkeznek majd kollégák, hogy eltöltsünk együtt egy kellemes, kötetlen napot, mert „Mindnyájan jártunk egyszer az Akadémián...”

KISS Anett
az Ifjúsági Bizottság titkára

18. Magyar Őslénytani Vándorgyűlés 2015. május 14–16, Várbo–Fónagyság

Az MFT Őslénytani és Rétegtani Szakosztálya tizennyolcadik alkalommal rendezte meg idén tavasszal az Őslénytani Vándorgyűlést. A Bükkbe látogattunk el, ahol a rendezvénynek a vadregényes fónagysági Bagoly-vár Erdészeti Erdei Iskola adott otthont. A regisztrált résztvevők száma 59 volt, akik 12 hazai és 2 külföldi intézmény képviselőjében mutatták be az elmúlt év legérdekesebb őslénytani eredményeit.

A háromnapos rendezvényen a hagyományoknak megfelelően az első és harmadik napon hangzottak el szakmai előadások. A kollégák összesen 7 szekcióban 34 előadást tartottak és 8 posztert mutattak be. A változatos program során a holocén klímaváltozástól kezdődően mezozoikum evolúciós folyamataiig ismerhettük meg az aktuális eredményeket. Idei vendégelőadónk VIVI VAJDA (Lund University, Swedish Museum of Natural History) volt, aki „Changes in terrestrial ecosystems across the Cretaceous–Paleogene mass–extinction intervall — new results from New Zealand and Belize” címmel tartott előadást.

A szakosztály vezetősége idén is díjazta a legjobb előadásokat és posztereket.

Hallgatói kategória:

Első helyezett: SEGEDI Martin, második helyezett: POLONKAI Bálint, harmadik helyezett: SZŰCS Dominika.

PhD kategória:

Első helyezett: KARÁDI Viktor, második helyezett: KOCSIS Tibor Ádám, harmadik helyezett: PÁL Ilona.

A Hantken Miksa Alapítvány különdíját, amely a legjobb alkalmazott paleontológiai előadást díjazza, idén KARÁDI Viktor kapta.

A rendezvényen került sor a szakosztály vezetőségi tisztújítására. DULAI Alfréd elnök úr előre jelezte, hogy az elnökséget újabb 3 évre nem tudja vállalni. Ezúton is köszönöm a Szakosztály teljes tagsága nevében a leköszönő Vezetőségnek az elmúlt évek áldozatos munkáját, a nagyszerű szakmai programokat.

A 2015–2018 időszakra megválasztott vezetőség:

Elnök: MAGYAR Imre

Titkár: BOSNAKOFF Mariann

Vezetőségi tagok: BODOR Emese Réka, ŐSI Attila, PÁLFY József, TÓTH Emőke, VIRÁG Attila

A rendezvény második napja hagyományosan terepbejárás. A program során a Bükk nyolc érdekes feltárását keresték fel a résztvevők. Érintették a hazánkból ismert legidősebb makroszkopikus ősmaradványok lelőhelyét is, a nekézsényi Strázsa-hegyen kibukkanó alsó–középső-devon Strázsahegyi Formációt. A kirándulás egyes pontjain a területet kiválóan ismerő kollégák (HAAS János, LESS György és MARTON Kata) tartottak vezetést. A terepbejárás résztvevőinek ebédjét DUNAI Mihály szponzorálta.

A vándorgyűlésről készült 62 oldalas programfüzetet BOSNAKOFF Mariann és DULAI Alfréd szerkesztették. A kiadvány az előadások és poszterek kivonata mellett a kirándulásvezetőt is tartalmazza.

A rendezvényt támogató Hantken Miksa Alapítványnak és Magyar Természettudományi Múzeumnak köszönhetően minden résztvevő szakmai ismeretekkel és szép élményekkel gazdagodva térhetett haza az Észak-Bükkből. Köszönettel tartozunk LESS Györgynek, aki a helyszín kiválasztásában és a szállást szervezésében volt a Szakosztály Vezetőségének segítségére.

BODOR Emese Réka

XVIII. Magyar Geomatematikai ankét és VII. Horvát–Magyar Geomatematikai Konferencia

2015. május 21–23. között került megrendezésre az immáron hetedik éve nemzetközi összefogású geomatematikai szimpózium. Az idei összejövetel a hazai Geomatematika és Számítástechnikai Szakosztály, illetve az SZTE közösen szervezésében jött létre, amelynek a mórhalmai rendezvényház adott otthont.

Az összejövetelt HORVÁTH Janina a szakosztály 2015-ben megválasztott elnöke, Marko CVETKOVIC a Horvát Geomatematikai Szakosztály titkára és VOLFORD Viktor az AAPG Szeged Student Chapter képviselője és egyben az IAMG Szeged Student Chapter elnöke nyitotta meg.

A megnyitó keretében köszöntöttük GEIGER Jánost és KOVÁCS Józsefet, akik több mint egy évtizeden át vezették a Geomatematika és Számítástechnikai Szakosztályt. Elismerő oklevéllel kívántuk kifejezni mind a szakosztály mind pedig a konferencia résztvevői nevében köszönetünket eredményes és sikeres munkájukért, illetve a fiatal kutatók és diákok támogatásáért.

A geomatematika elnevezéshez hűen, a rendezvényen képviseltették magukat mind az alkalmazott matematikai módszerek, mind a felhasználói területen született rezervoár és hidrodinamikai modellek, de emellett olyan előadások is helyet kaptak, melyek időszerelemzéssel vagy éppen bizonytalanság- és kockázatelemzéssel foglalkoztak. A három napos konferencián 27 előadás hangzott el, illetve zárásként egy workshop keretén belül vita folyt a különböző bizonytalansággal terhelt modellek és a valóság viszonyáról, illetve kitekintést kaphattunk a vita közben a tározómodellezésben aktuálisan felmerülő problémákról és azok esetleges kezeléséről. A workshop levezetésért NEMES István rezervoár geológusnak (MOL Nyrt.) mondhatunk köszönetet.

A rendezvényt megelőzte egy ún. „nulladik napi” kőzetfizikai műhelytalálkozó is, amely keretében FEDOR Ferenc (Geochem) és munkatársai vezetésével betekintést nyertünk a kőzetfizika jelentőségébe, a kőzetfizikai módszerekkel nyert információk hitelességébe és kiterjeszhetőségébe (térben és időben).

A konferencia, mint minden évben lehetőséget teremtett az egyetemi képzésben résztvevő diákok bemutatkozására is. Idén ketten az Eötvös Loránd Tudományegyetemet, hárman a Szegedi Tudományegyetemet, és négyen a Zágrábi Egyetemet képviselték.

A jövő évi konferenciát a tervek szerint és a hagyományoknak megfelelően május második felében, a Zágrábi Egyetemen karöltve, Horvátországban rendezni a szakosztály.

HORVÁTH Janina

2015. április 10–11 között szervezte meg a Miskolci Egyetem, a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal a VIII. Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferenciát. A konferencián „Környezetvédelem, energia”, „Földrajzi–földtani értékek”, „Földtan, őslénytan”, „Hidrogeológia, geofizika”, valamint „Csillagászat, légkör, meteorológia” témakörben hangzottak el előadások.

Személyi hírek

A Magyarhoni Földtani Társulat 2015. évi 163. Tisztújító Közgyűlésén megválasztott képviselők

Elnök: BAKSA Csaba

Társelnökök: HÁMOR Tamás, LEÉL ŐSSY Szabolcs, SÖREG Viktor, UNGER Zoltán

Főtitkár: CSERNY Tibor

Titkár: KLIMA Krisztián

Ellenőrző Bizottság: elnöke: HAAS János, tagjai: MINDSZENTY Andrea, WEISZBURG Tamás

Fegyelmi és Etikai Bizottság elnöke: KECSKEMÉTI Tibor, a két tagot a Választmányi illetve az elnökség delegálja

A Választmány:

HARTAI Éva,
BUDAI Tamás,
FÖZY István,
PÁLFY József,
GALÁ CZ András,
PAPP Gábor,
HOLODA Attila,
ŐSI Attila,
PÁL-MOLNÁR Elemér,
PIROS Olga,
SZTANÓ Orsolya,
PRAKALVI Péter,
CSILLAG Gábor,
DEMÉNY Attila,
JOCHÁNÉ EDELÉNYI Emőke,
SZABÓ Csaba,
BABINSZKI Edit,
ZAJZON Norbert,
CSERNY Tibor,
SZAKÁLL Sándor,
RAUCSIK Béla,
DULAI Alfréd,
KORDOS László,
M. TÓTH Tivadar,

Póttagok:

PÓSFAI Mihály,

TÓTH Judit,
SZENTPÉTERY Ildikó,
FODOR László.

A Magyar Múzeumi Egyesület választmányának döntése alapján a 2015. évi Pulszky Ferenc-díjat dr. KECSKEMÉTI Tibor kapta mintegy hat évtizedes, a természettudományi muzeológiai feladatkörök minden területén kiemelkedő és maradandó értékeket létrehozó munkásságáért, különös tekintettel a teljes hazai muzeológiára kiterjedő szakmai, közéleti tevékenységére.

Gratulálunk!

Gyász hírek

Szomorúan tudatjuk, hogy KOZMA Károly (1936–2014) tagtársunk elhunyt.

Fájdalommal tudatjuk, hogy dr. FARKAS Gáborné dr. RIEDEL Lucia 2015. április 14-én, életének 94. esztendejében elhunyt. „Lucia néni” az ELTE biológia–kémia szakán szerzett diplomát, és a MAURITZ Béla emlékét ápoló Mauritz tanítványok fő összehajtója volt. A legutóbbi Mauritz találkozót, hagyományosan az ELTE Mauritz termében, 2012. február 3-án szervezte meg.

KÉMÉNCZY (KEMENCI) Rózsa 2015. január 14-én, 85 éves korában elhunyt. Mint a Naftagas geológusa, a vajdasági premezoos aljzat egyetlen, igazán avatott szakértője volt. 1962 óta szoros szakmai kapcsolatot tartott fenn a kristályos aljzattal foglalkozó magyarországi geológusokkal. A Földtani Közlemben is jelentett meg cikkeket.

Emlékük szívében és munkáikban tovább él.